was discovered in Biliūnai (Radviliškis District) (Figs. 12, 13), the find spots of a second half of the 8th-century Abbasid dynasty dirham (Fig. 22) and a Roman era massive closed ring were identified in Žiliai (Šiauliai District), of a 13th–14th-century annular sheet metal brooch in Baraučizna (Ukmergė District) (Fig. 23).

The boundaries and chronology of Raganiai cemetery (Šiauliai District) were revised during the expedition (Fig. 14). The field surveys yielded 79 inhumation grave goods: ornaments, weapons, tools, etc. (Figs. 15–20). The individuals had been buried in the cemetery from the late 1st–2nd century to the 12th–13th century and the burial site's territory continues at least 85 m to the N of the cemetery's protected territory (Fig. 21).

Tomas Rimkus, Algirdas Girininkas

Žvalgymai Klaipėdos ir Šilutės rajonuose

2019 m. birželio ir rugpjūčio mėnesiais vyko žvalgymai Klaipėdos ir Šilutės rajonuose. Jie atlikti pagal BRIAI vykdomą mokslo projektą „Mezolito–neolito žmonės ir Baltijos jūra: reliktiniai krantai po vandeniu ir krante. ReCoasts & people“ (09.3.3–LMT–K–712–01–0171), siekiant Lietuvos kranto zonoje identifikuoti naujas akmens amžiaus gyvenvietes. Žvalgymai vykdyti remiantis geologiniu teritorijos kartografavimu, modeliuojant potencialias priešistorinių gyvenviečių vietas prie buvusių vandens baseinų. Tokiu būdu žvalgyti Minijos, Tenenio ir Veiviržo upių krantai, taip pat dabartinių pelkių – Aukštumalos ir Svencelės aplinka. Žvalgymų metu surasta viena radimvietė su keliais titnago radiniais, kurių chronologija siektų akmens amžių.

1 pav. Venckų radimvietė iš ŠV. T. Rimkaus nuotr.

Fig. 1. The Venckai site, as seen from the NW

2 pav. Titnago radiniai Venckų radimvietėje: 1, 2 – nuoskalos; 3 – skeltė. T. Rimkaus nuotr.

Fig. 2. Flint finds from the Venckai site: 1, 2 – flakes; 3 – a blade

Venckų radimvietė (Klaipėdos r., Priekulės sen.) aptikta žvalgant Svencelės pelkės buvusį R krantą. Ji lokalizuota maždaug už 500 m į V nuo kelio atkarpos Venckai–Kalviškiai, 490 m į R nuo Klaipėdos (Vilhelmo kanalo). Radimvietė pasiekiama nuo Venckų kaime esančios M. Reisgio gatvės, yra maždaug už 120 m į PR pusę nuo jos. Radimvietė yra ant vienos iš buvusios Svencelės pelkės terasų (1 pav.). Ji smėlėta, reljefas šioje vietoje žemėja V kryptimi link pelkės. Žemiau šios terasos prasideda šlapynės.

Radimvietė aptikta ariamame lauke. Dirvos paviršiuje aptikti 3 archeologiniai radiniai – 2 titnago nuoskalos ir viena skeltė (2 pav.). Radi-

niai padengti melsva patina, tačiau apie konkrečią jų chronologiją spręsti sunku.

Šventvakarių radimvietė (Klaipėdos r., Priekulės sen.) aptikta ant Minijos upės dešiniosios terasos. Ši vieta žvalgyta ieškant potencialių ankstyvosios priešistorės radimviečių prie, kaip spėjama, buvusios Minijos upės senvagės tarp Šventvakarių ir Liaunų kaimų. Šioje vietoje matomas didelis slėnis, kuris nuo šių kaimų tęsiasi V kryptimi ir pasibaigia ties Kuršių mariomis, ties Dreverna. Radimvietė lokalizuojama ariamame lauke, apie 110 m R kryptimi nuo kelio Šventvakariai–Liaunai, ir apie 50 m į ŠR nuo Šventvakarių senųjų kapinių Š kampo.

Žvalgymų metu ariamame lauke surastas vienas archeologinis radinys – grublėtosios keramikos pakraštėlis, kurio molio masėje esama stambių mineralinių priemaišų (3 pav.). Jokių kitų radinių neaptikta. Šio keramikos tipo chronologija yra gana plati ir ji turėtų būti datuojama I tūkst. – II tūkst. pradžia.

Lapalių radimvietė I (Šilutės r., Saugų sen.) aptikta žvalgant miškingą Aukštumalos pelkės vietą į R nuo jos ir į V pusę nuo Lapalių kaimo. Pati radimvietė lokalizuota apie 4,5 ha dydžio proskynoje, reljefe išsiskiriančioje kalvelėje, kurios dabartinis aukštis siekia H_{abs} 5,70 m ir kuri yra pasiekiama nuo pelkės Š dalies melioracinio griovio, arba einant apie 750 m V kryptimi nuo Lapalių kaimo Smėlyno ir Sodų gatvių sankryžos. Radimvietė taip pat yra nutolusi apie 850 m į R nuo Aukštumalos (Traksėdžių) durpyno melioracijos R griovio. Žvalgant kalvelės P ir R dalyse, jos nuolaidžiose vietose, aptikta keramikos radinių. Keramika glazūruota ir žiesta, todėl tikėtina, kad čia galėjo būti XIX a. ar XX a. pradžios sodyba.

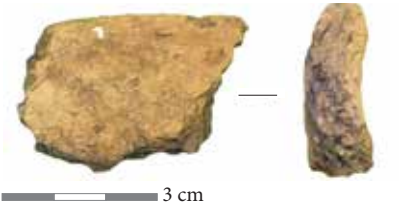

3 pav. Šventvakariuose rastas grublėtos keramikos pakraštėlis. T. Rimkaus nuotr.

Fig. 3. The rim of a ceramic pot with rough surfaces from the Šventvakariai site

Lapalių radimvietė II (Šilutės r., Saugų sen.) aptikta žvalgant smėlingą kalvelę apie 750 m į ŠV nuo Lapalių radimvietės I. Ji apima maždaug 2,8 ha dydžio plotą ir yra Lapalių miško ŠV dalyje, 310 m į PR nuo Aukštumalos (Traksėdžių) durpyno ir Lapalių kaimo melioracinių griovių sankirtos. Kalvelės aukštis siekia H_{abs} 3,30 m. Ant kalvelės ganomi gyvuliai, ji stipriai paveikta erozijos ir ūkinės veiklos. Jos Š ir P dalyse matomi išlikę dideli akmenys, kai kurie jų vis dar sudaro buvusių pastatų pamatų struktūras. Kalvelės aukščiausioje dalyje, gyvulių ištryptame smėlyje, aptikti 3 radiniai, kurie galbūt gali būti siejami su priešistorine žmonių veikla. Aptiktos 2 opokos nuoskalos ir vienas apskaldytas bei degęs granito rieduliukas. Radiniai nesuteikia daug informacijos, jų morfologiniai bruožai nieko nesako apie chronologinį laikotarpį, todėl neatmetama galimybė, kad jie gali būti ir ne iš akmens amžiaus laikotarpio.

The field surveys in Klaipėda and Šilutė Districts

In 2019, field surveys were conducted along the shores of rivers and peat bogs in Klaipėda and Šilutė Districts in order to identify new Stone Age sites. A Venckai site was identified during the exploration of the former E bank of the Svencelė bog in Venckai village, Klaipėda District (Fig. 1). Three finds were discovered on the ground's surface: two flakes and one blade (Fig. 2). The Šventvakariai site was identified on the right terrace of the Minija River,

where one find, a rim from a ceramic pot with rough surfaces, was discovered in a ploughed field (Fig. 3). Lapaliai site I was identified while exploring a forested hilly area of Aukštumala bog. 19th–20th-century pottery sherds were discovered on a hill during the survey. Lapaliai site II was identified during the survey of a sandy hill, which is approximately 750 m to the NW of Lapaliai site I and has a height of roughly 3.3 m a.s.l. Two opoka (gaize) flakes and one small knapped granite pebble were found. Their morphological features are not characteristic of any specific chronological period and so the possibility that they do not come from the Stone Age cannot be excluded.

Vykintas Vaitkevičius

Archeologinių, mitologinių ir istorinių vietų žvalgymai

2019 m. liepos–lapkričio mėnesiais BRIAI Kelmės, Panevėžio, Raseinių ir Švenčionių rajonuose žvalgė 14 kultūros paveldo vertybių požymių turinčių vietų, aptiko ir iš žmonių gavo 263 geležies amžiaus – naujausių laikų archeologinių radinių, kuriuos perdavė saugoti į LNM, PKM ir RKIM.

Aukštiškių radimvietė (Kelmės r., Tytuvėnų apylinkių sen.) yra apie 70 m į V nuo Žerbuvos ežero kranto, buvusiame Tytuvėnų vaismedžių medelyne. Valda turi naują šeimininką, kuriam pradėjus pjauti obelis ir rauti kelmus, į žemės paviršių buvo iškelta viduriniam geležies amžiui būdingų radinių, manytina, iš suardytų kapų. Žvalgant vietą tarp senų obelų, kurią parodė Rolandas Dumskis, aptikta keletas papuošalų ir jų dalių (1 pav.). Dirbiniai buvo vienaip ar kitaip apgadinti, slūgsojo 10–15 cm gylyje, virš raudono molio įžemio susidariusiame juodžemyje. Ar čia dar išliko nesuardytų kapų, galima nustatyti tik žvalgomaisiais tyrimais. Paminėtina, kad apie Žerbuvos ežerą Žemės vardyno anketoje yra užrašytas padavimas apie čia stovėjusią ir pražuvusią bažnyčią.

1 pav. Aukštiškių radimvietė. Kryžinio smeigtuko, kamanų apkalo (?) ir pasaginės segės dalys. V. Vaitkevičiaus nuotr.

Fig. 1. The Aukštiškiai find spot. Pieces of a cruciform pin, a bridle fitting (?), and a penannular brooch

Kuršių radimvietė I (Kelmės r., Tytuvėnų apylinkių sen.) yra 350 m į V nuo kelio Tytuvėnai–Radviliškis ir tokiu pačiu atstumu nutolusi nuo kaimo kapinių (UK 26138), į P nuo buvusio siaurojo geležinkelio ruožo (šis dabar

2 pav. Kuršių radimvietės I ir II, pilkapis, pilkapynas bei senosios kapinės 1949 m. kariniame topografiniame žemėlapyje. M 1: 25 000. V. Vaitkevičiaus brėž.

Fig. 2. Kuršiai find spots I and II, barrow, barrow cemetery, and old cemetery in a 1949 military topographic map, 1:25 000 scale